

למה אסתר לא עשתה תנאי כפול עם המלך: 'אם על המלך טוב תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי, ואם על המלך לא טוב לא תנתן לי?' תשובה: אסתר לא היתה צריכה לעשות תנאי כפול משום שהגמ' בכתובות עד. אומרת שתנאי כפול הוא דין רק בדבר שאפשר לעשותו ע"י שליח, וכאן אסתר ביקשה שאחשוורוש בעצמו יבטל את הגזירה כנגד היהודים ולא שליח.

לך כנוס את כל היהודים למה מגיע ליהודים לקנוס אותם? כיון ש"נמכרנו אני ועמי" ורבי מאיר סובר בגמרא כתובות שכשיש מכר אין קנס לכן אמרה אסתר שאם יהיה קנס לא יהיה מכירה.

הגיגים פורימים

המלצר פנה אל האורח שישב זמן רב מבלי ששרתוהו מה תזמין אדוני? האורח ברוגזה לכתחילה באתי לאכול ארוחת בוקר אך אם ארוחת הצהרים כבר מוכנה אזמין ארוחת ערב.

אתם באמת רוצים לדעת עד כמה גבוהים גורדי השחקים באמריקה? הקשיבו ואספר לכם מעשה שהיה כשהייתי בניו יורק עליתי במדרגות בניין רב קומות טיפסתי ועליתי וכשהגעתי לקומה העליונה הייתי צריך לזחול על בטני כדי לתת רווח לירח שיעבור מעלי.

ועוד מעשה שקרה לי הגעתי לניו יורק וקרוב משפחה הזמין אותי לסעודת פורים עד שטיפסתי ועליתי בבניין האדיר לקומה בה הוא גר פתחתי את הדלת ומצאתי אותו ואת כל משפחתו יושבים בסדר של פסח.

סדר ברכת המנגל נוסח ישיביש יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שידלק מנגל זה השוכב כאן בקלות ושכל הגחלים יבערו בו בצורה אחידה, שלא תחרוך האש הזאת את השישליק, שלא יעוף חס וחלילה האפר וידבק אל הקבב, ושיהיה הבשר אשר אנו שוטחים עליו בעת הזאת רך וטוב, שלא נקבל לא כויות ולא ריח של נפט ושהעשן לא יכנס לעינים אבל יגרש את הזבובים כן יהי רצון ונאמר אמן,

ואחרי שגומר לאכל יזהר שלא ישכח לברך ברכה מעין שלוש על האש ועל פרי האש, שאם שכח לא יצא ידי חובתו.

סדר תפילת הדרך נוסח ישיביש יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו, שתוליכנו ברגל לשלום ותצעידנו במכונית לשלום ותדריכנו באוטובוס לשלום ותגיענו עם גלגלים שלמים למחוז חפצנו לחיים ולשמחה ולשלום (ואם חוזר מיד ותחזירנו לשלום) ותצילנו מכף מכשיר הלייזר וכל משגיח, ושוטר, וטרמפיסטים, ונהגי משאיות, אוטובוסים ומוניות בדרך, ומכל מיני תאונות ונהגות המתרגשות ובאות לעולם, ותשלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו על ההגה וההילוכים ותתנו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו והורינו, ותשמע קול תחנונינו לפני הראש ישיבה כי קל שומע תפילה ותחנון אתה ברוך אתה ה' שומע תפילה.

בחור אחד בא לישיבה קטנה להיבחן שאל אותו ראש הישיבה בן כמה אתה ענה הבחור בן 14 אמר לו ראש הישיבה תתבייש לך החת"ס היה בגילך בישיבה גדולה שאל הבחור בן כמה הרב ענה לו בן 80 אמר לו הבחור תתבייש לך החת"ס היה בגילך בישיבה של מעלה.

מנין לנו שבבית המן לא היו משרתים ומשרתות? לפי שבתו של המן הוצרכה בעצמה להריק את הדלי מי השופכין.

מנין לנו שלא היה בבית המן בית הכיסא? שנאמר ויתאפק המן.

גימטרייה ההבדל בין רצוי (306) למצוי (146) זה כסף כלומר ההבדל בין מה שאנו רוצים לבין מה שיש לנו זה כסף

פניני הפרשה

פנינים נפלאים לפרשת צו שנלקטו ע"י הרב אברהם פוליאס

גליון מס' 230

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו (פרק ו' פסוק ב')

כתוב ברש"י ד"ה "צו את אהרן" אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקם שיש בו חסרון כ"ס.

מפני מה צריכים לזרז?

וביאר בספר יגל יעקב מכיון שכאן עוסקים בעולת התמיד שהיא נקרבת פעמיים בכל יום, ונעשה הרגל, ובכל דבר שהוא רגילות צריך להזהר שלא יעשו אותו מצות אנשים מלומדה, וכאן ביותר צריך הכתוב לזרז כי חוץ מהענין של רגילות יש כאן עוד ענין של חסרון כ"ס, והיינו לשון ביותר, אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, דאחר החרבן שתקנו תפלת שחרית ומנחה כנגד תמיד של שחרית ושל בין הערביים גם צריך זרוז שהתפלה לא תהיה בבחינת מצות אנשים מלומדה כדאמרן.

שם:

וכי יעלה על הדעת שבגלל חסרון כ"ס אהרון הכהן ובניו הצדיקים לא יעשו אחת ממצוות התורה כראוי? ועוד בכלל איזה חסרון כ"ס יש כאן? הרי אין להם הפסד מהקרבת העולה, אלא רק מניעת רווח?

וביאר בספר באר יעקב שיש כאן ציווי לכהנים שיזהרו מאוד בהקרבת הקורבנות שלא יפסלו חלילה את הקרבן ויגרמו לבעלים חסרון כ"ס, כי אם יפסל יצטרך להביא קרבן אחר.

שם:

מה הטעם שכתוב באות מ' זעירא (קטנה) ולא מצאו טעם על זה (ע"י או"מ ע' תל"ב מדרש אותיות קטנות והושמט שם אות מ')

וביאר בספר טעמא דקרא שהנה קי"ל כר' יוסי ביומא מ"ה א' דהיו שם כל יום ג' מערכות א' מערכה גדולה של כל הקרבנות וא' מערכה שני' של קטרת וא' מערכה של קיום האש (כמו שפסק הרמב"ם פ"ב מתו"מ) ונשאר שאש של שמים היה על המערכה השלישית של קיום האש דהא מבואר בזבחים ס"א א' דאש שירדה בימי שלמה לא נסתלקה עד שבא מנשה וסילקה ואם כן היתה על קיום האש ע"י ברמב"ם שם ה"ד (רק כשדלקו המערכות היתה מתפשטת משם להם כמו שכתוב בזבחים שם אש של שמים מסייעתן) ויש לומר לזה רומז האות מ' זעירא שעיקר האש של שמים לא הי' במערכה זו (דקרא היא העולה על מוקדה קאי אמערכה גדולה שהקריבו עלי' העולה ושאר קרבנות כמ"ש ביומא משם) רק במערכה שלישית כנ"ל.

ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח (פרק ו' פסוק ג')

ויתן עליו את הכתנת ויחגר אתו באבנט וילבש אתו את המעיל ויתן עליו את האפד ויחגר אתו בחשב האפד לו בו (ח' ז')

משמע שהכהן ילבש בעצמו והנה לקמן ח' ז' משמע שמשה הלביש לאהרן ולבניו את בגדי הכהונה?

וביאר בספר אילת השחר שבז' ימי המלואים הי' הוראת שעה שמשה ילבשם אמנם בשקלים (פ"ה מ"א) תנן פנחס היה ממונה על הבגדים ויש גורסים במשנה פינחס המלביש וכ"כ הרע"ב שהי' ממונה להלביש הכהנים בשעת עבודה ולגירסא זו משמע שכך נהגו תמיד שלא לבשו בעצמם ואין דין לכתחילה שילבשו בעצמם.

והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים (פרק ו' פסוק ה')

למה כתוב תוקד בו והלא מן הראוי היה לכתוב תוקד על המזבח או תוקד עליו?
וביאר הרא"ם שאפשר שבא הכתוב לרמז על הכהן שאש העולה צריכה לבעור ולהעלות את עצמו עם הקרבן להקדש לפני ה'.

והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (פרק ו' פסוקים ה'ו')

למה כפל הלשון?

וביאר המהרי"ל דיסקין ששני "לא תכבה" יש כאן אחד לציווי ואחד להבטחה "לא תכבה" ומצוה על הכהנים לקיים האש תמיד ואם נמנעו הכהנים מלתת עצים למערכה וכתבה האש עוברים בלאו ודין הוא שהמכבה אש על המזבח ואפילו מעביר גחלת אחת עובר בלאו ואך יש כאן עוד "לא תכבה" והוא עניינו להבטחה דהיינו הבטחה אלוקית שאש התמיד אשר על המזבח "לא תכבה" ואפילו אם ירדו גשמים בלילה שעל פי הטבע דרכם לכבות את האש וזהו שאמרו חז"ל "עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש ואחד מהם שלא כיבו הגשמים את האש של עצי המערכה".

אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (פרק ו' פסוק ו')

מה בא הכתוב להשמיענו?

וביאר בספר מנחה בלולה שבאה התורה להודיענו גודל הנס שהנה המזבח היה מזבח עץ והנחושת כעובי דינר והאש שעליו אש תמיד ועם כל זאת נותר המזבח בשלימותו ולא ניתק ולא נשרף ואין זאת אלא כי המזבח של נס היה זה.

לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא כחטאת וכאשם (פרק ו' פסוק י')

מפני מה נקראים האשם והחטאת קדש קדשים ואילו השלמים נקראים קדשים קלים? ומפני מה מצינו שנקראת המנחה קדשי קדשים?

וביאר אברבנאל שלא בכדי לקבל כל אחד את שמו וכינויו אשר מורים ומלמדים על מהותם, האשם והחטאת היו קרבנות שבאו לכפר על חטאים ואם כן מביאיהם הריהם בעלי תשובה אשר קרבנותיהם רצויים ואהובים לפני המקום ולפיכך קראה להם התורה קדש קדשים להודיע גודל חביבתם, השלמים לעומת זאת הם קרבנות הצדיקים ולכן קראה להם התורה קדשים קלים בלבד ולא זו אף זו המנחה שהובאה על ידי העניים והאביונים נקראה קדשי קדשים לרמז על מעלתם הגדולה של אותם עניים ואביונים העובדים את ה' מתוך דחק וקרבתם אהוב לפני המקום שהלא כך שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים.

ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש (פרק ו' פסוק כ')

לכאורה אשר יזה עליה מיותר ואין מובן וכבר דרשו על זה?

וביאר בספר טעמא דקרא שבא לרמז מה שכתוב בזבחים צ"ח ב' דם חטאת למטה ודם עולה למעלה טעון כיבוס פירש"י שהרי נוגע בבגד, וזהו אשר יזה מדמה על הבגד ואחר כך אשר יזה עליה עוד דם על זה אפילו הכי טעון כיבוס.

כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יזה עליה תכבס במקום קדש, וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים (פרק ו' פסוקים כ-כא)

למה בהזאה מדמה כתוב תכבס מלשון נוכח ובשבירת כלי חרס ומריקה ושטיפה כתיב ישבר ומורק?

וביאר בספר טעמא דקרא שכיבוס הבגד יכול לכבס מיד ולכן כתיב תכבס, אבל שבירת כלי חרס ומריקה ושטיפה אין עושין רק אחר שנעשה נותר כמבואר בזבחים צ"ז א' והכהן אין יכול לעשותה

וכשהגיע הזמן שאחשורוש וילך להרגו אמר לו חרבונה שהנה העץ בבית המן אמר לו אחשורוש אבל אם אני יתלה אותו הרי שוב הוא יפול מהחבל ולכן הוסיף חרבונה שגבוהו 50 אמה שגם אם החבל יקרע המן כבר לא ינצל אלא ימות בריסוק אברים. (יש"כ להרב יהודה רוטמן על הדברים הנפלאים)

שאלות פורמים

למה הרגו את המן הרי יכלו לעשותו עני ואז ייחשב כמת בלי שיצטרכו להרוג אותו ולטרוח בתליית נבלתו על העץ? תשובה היו צריכים לתלות את המן על עץ כדי לקיים בו מידה כנגד מידה שהוא רצה לתלות את מרדכי, ועל פי זה מתורצת היטב קושיית הפני אביגדור ששואל מדוע אמרה אסתר ואילו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי, מדוע להחריש על מכירת עם ישראל לעבדים? די"ל שלכך התכוונה אסתר, אילו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי, כי אז יוכלו במידה כנגד מידה לקחת את המן לעבד ולהשאירו חי בבחינת עני חשוב כמת, אבל הוא רצה להשמיד ולהרוג ולכן הוא צריך להיהרג.

למה תלו את כל עשרת בני המן זה מעל זה על עץ אחד (כמובא במגילת אסתר מהדורת וקסברגר) ולא פיזרו אותם על עשרה עצים ברחבי הארץ משום פרסומי ניסא? תשובה יכלו לתלותם על עשרה עצים אבל מכיוון שאת המן היו חייבים לתלות על עץ גבוה 50 אמה ובכדי שאפשר יהיה להגיע לגובה כזה תלו אותם ביני וביני כדי שאפשר יהיה להשתמש בנבלתם כמדרגות להגיע לפסגת העץ.

אסתר הזמינה את המלך והמן לסעודה (כמובא ברש"י שסעודה נקראת משתה). ונשאלת השאלה אם כן למה באמת בעל המגילה כתב שהזמינה למשתה ולא כתב שהזמינה לסעודה? תשובה המשנה באבות (ג ג) אומרת שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים, ולכן כדי שסעודתה לא תחשב כזבחי מתים נקראה סעודה זו בשם משתה.

מה הראייה שבזמן אחשורוש לא היה קורונה? תשובה הגמ' במגילה (טז). אומרת שמרדכי בעט בהמן כשהעלה על הסוס, ואם היה קורונה לא יכול היה לבעוט בשל חובת שמירת ריחוק חברתי של שני מטרים.

כתוב שבמדבר היה יורד מן לכל אחד לפי דרגתו לרשע היה צריך ללכת ללקט, ליותר צדיק ירד יותר קרוב, וליותר צדיק ירד בפתח ביתו, ושמעתי שאומרים שאסתר מוכח שהיתה הכי צדיקה שהמן נפל לה על מיטתה.

מדוע מנהג ישראל לעשות זכר דוקא לאוזן המן ולא לשאר איבריו? כי מידה טובה אחת היתה בו בהמן ימ"ש שהיתה לו אוזן שומעת והיה שומע ליועציו ולאשתו והיה מתייעץ עימם כמו שכתוב במגילה כמה פעמים, וכתוב במשלי "שומע לעיצה חכם", ובלוי אוזן שומעת חסר בכל האדם וכאומרם ז"ל "חירשו נתן לו דמי כולו", [ואם תשאל מפני מה אנו מחפשים זכות אצל אותו רשע? אף אתה אמור לו כדי שיהיה חייב, שהרי בבית הדין אם כולו חייב הרי הוא זכאי]

'והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש'. למה דחפו אותו האם אין בזה חשש של זורק אבן אחר הנופל? מוכח מכאן שכל הבעייה לזרוק אבן אחר הנופל זה בכדי שלא לבזותו אחרי שכבר התבזה בנפילה, ולכן אצל המן לא היתה בעייה משום שהוא היה חפוי ראש ולא ראה את הביזיון שבדחיפה.

איך קראו לחמותו של המלך החשורוש? שככה שנאמר "וחמת המלך שככה" ולחמותו השניה? בערה שנאמר "וחמת המלך בערה בו", והשלישית? כשך כנאמר "אחר הדברים האלה כשך.

אחשורוש הטפש ולכן אמר בימי אחשורוש אבל בעל הנסים שאינו מספר אלא הנס שהיה זה בזכות מרדכי ואסתר ולכן קאמר מרדכי ואסתר.

שם:

מה ראה הכתוב לצין כבר בתחילת המגילה שהוא אחשורוש ברשעו מתחילתו ועד סופו? וביאר הגר"ח קניבסקי שהיה מקום לחשוב שרק בתחילה היה רשע אבל לאחר שנשא אחשורוש את אסתר וכבר נודע לו עמה ומולדתה הוא יחדל משנאתו לעמה של אסתר ויתחיל לחבב את עמה ועל כך אמר הכתוב הוא אחשורוש הוא ברשעו מתחילתו ועד סופו וגם לאחר מעשה הנס שנתהפכה הגזרה לטובתם של ישראל נשאר אחשורוש ברשעותו ושנאתו.

בשנת שלוש למלכו עשה משתה לכל שריו ועבדיו חיל פרס ומדי הפרתמים ושרי המדינות לפניו וכו' חור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש מטות זהב וכסף על רצפת בהט ושש ודר וסחרת, והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים ויין מלכות רב כיד המלך (פרק א' פסוק ג'ז')

המשתה שערך אחשורוש היה ברב פאר והדר ועם כל גינוני המלכות וכפי שמתואר בפסוקים בפרוטרוט "חור כרפס ותכלת אחוז בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש מיטות זהב וכסף על רצפת בהט ושש ודר וסחרת והשקות בכלי זהב וכלים מכלים שונים ויין מלכות רב כיד המלך" מדוע לא מוזכר שהיו במשתה כלי שיר שניגנו והנעימו למשתתפים בקול שיר ונגינה? וביאר המהרם שיף שהמשתה היה כרצון איש ואיש ואי אפשר שהנגינה שתנוגן תערב לאזנם של כל המשתתפים ויש הרבה סגנונות מוסיקליים ומה שערב לאזנו של אחד צורם לאזנו של חברו ועל כן לא ניגנו.

ועוד ביאר שאחשורוש ידע שמאז החורבן בית המקדש קיבלו עליהם היהודים שלא לשמוע כלי שיר ולכן חשש שאם ישמיע להם נגינת כלי שיר הם ימנעו מלהשתתף במשתה והואיל ומטרת המשתה היתה להחטיא את ישראל העדיף אחשורוש שהמשתה לא יהיה בתכלית השלמות ובלבד שיחטאו ישראל.

ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש אל בית מלכותו בחדש העשירי הוא חדש טבת בשנת שבע למלכותו (פרק ב' פסוק ט"ז)

מעולם הוקשה לי ממעשה דפרעה (בראשית י"ב) שלקח את שרי והקב"ה הביא על ביתו נגעים גדולים וכן ממעשה דאבימלך שלקח את שרה (שם כ"ו) שהקב"ה הענישו מחמת שעשה מעשה זה ואילו כאן שלקח אחשורוש את אסתר אין הקב"ה מענישו כלל?

לפני כמה שנים בפורים שאלתי את הרה"ג ר' אברהם יצחק ברזל זצוק"ל קושיא זו ותיריך לי שאחשורוש קיבל עונש, והעונש היה שמרדכי היהודי נעשה לו לשר, ולאחשורוש זה עונש היות והוא שנא את היהודים והקב"ה גלגל שמרדכי שהיה הכי חשוב אצל היהודים נעשה לשר על כל ביתו.

ויאמר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית המן גבה חמשים אמה ויאמר המלך תלהו עליו (פרק ז' פסוק ט')

הרי נאת שבעת הסריסים ובהם ממוכן מוזכר שתלו על העץ מכיון שגרמו לאחשורוש להרוג את ושתי וכיצד המן ניצל? ועוד כתוב אחר הדברים האלה גידל המלך אחשורוש את המן ומדוע גידלו? ועוד גם הנה העץ אשר עשה המן שגבהו 50 אמה וכו' מה הענין להזכיר את הגובה של העץ?

וביאר הבן איש חי שיש חוק שהנתלה והחבל נקרע יש לו חנינה וניצל מהמוות ובפרס היה חוק שמי שנפל מהתליה צריכים לגדלו ולכן המן אחר שנתלה והחבל נקרע הוצרך אחשורוש לגדלו

שהנותר מטמא את הידים והוא צריך להיות טהור לעבוד עבודה ולאכל קדשים לכן כתיב ישבר ומורק על ידי אחר, ואע"ג דנותר אין מטמא את הידים רק מדרבנן התורה רמזה לזה.

וכלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטף במים (פרק ו' פסוק כ"א)

למה נאמר ישבר ולא נאמר תשבר כמו שנאמר תכבס?

ותירץ רבינו בחיי שלפי שלשון שבירה ענינו שישבר ב' וג' שברים כדי שלא יצלח למלאכה ההיא שהיה ראוי תחילה וכגון תשבר אניות תרשיש ולא בא הכתוב לומר אלא שישברנה שבירה קלה שיתבטל הכלי מתשמישו הראוי. (מובא בספר דברך נצב בשמים)

והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה (פרק ז' פסוק ח')

לכאורה תיבת לכהן מיותר והיה מספיק לכתוב עור העולה אשר יקריב לו יהיה?

וביאר בעל ההפלאה שכאשר העולה לא היתה של ישראל אלא של הכהן ולכאורה היה מקום לומר שהעור יהיה של הכהן בעל הקרבן שהרי העור הוא מתנת כהונה ולפיכך באה התורה להורות לנו שלא כן הדין אלא "עור העולה אשר הקריב לכהן לו יהיה" לו הכוונה לכהן המקריב ולא לכהן בעל הקרבן כיון שלא הקריב בעצמו אלא הכהן שבמשמרת הקריב.

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה' (פרק ז' פסוק י"א)

למה לגבי זבח השלמים הוסיפה התורה וכתבה אשר יקריב ואילו לגבי חטאת נאמר זאת תורת החטאת סתם?

וביאר הגרי"ז שבקרבן חטאת כמו גם בקרבנות אחרים אין שום נפקא מינה לדין בין חטאת ציבור לחטאת יחיד ולעומת זאת בשלמים יש דינים מדינים שונים לגבי שלמי ציבור שהם קדשי קדשים ודינים אלו חלוקים מדינים של שלמי יחיד ולפיכך הוסיפה התורה וכתבה "וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב" יקריב מלשון יחיד ללמדנו שכל פרשה זו אינה אמורה אלא בשלמי יחיד אבל שלמי ציבור דין אחר להם.

ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד וכו' ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות (פרק ח' פסוקים ג'ה')

כתוב ברש"י ד"ה "הקהל אל פתח אהל מועד" זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את המרובה. מפני מה ציווה הקב"ה להקריב את העדה דווקא אל פתח אוהל מועד וכי לא היו מקומות מרווחים יותר להיקהל בהם?

וביאר החתם סופר שהיתה הכוונה שבציווי ה' רצה הקב"ה ללמדם ולהרגילים להסתפקות במועט וכאשר אדם מרגיל את עצמו להסתפק במועט ולא דוחק רגלי חברו מובטח לו שיעשה לו נס והמועט יחזיק את המרובה וזהו שאמרה התורה "ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר ציווה ה' לעשות", ומהו "זה הדבר" היינו הלימוד החשוב שיש לאדם ללמוד מכאן להסתפק במועט כי אז גם כאשר על פי דרך הטבע צריך האדם לחוש צמצום בכל זאת "לא אמר אדם לחברו צר לי המקום".

ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות, ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים (פרק ח' פסוקים ה'ו')

מפני מה היה צריך משה להקדים ולומר "זה הדבר אשר ציווה ה' " כלום יעלה על הדעת שעשה משה דבר אשר לא נצטווה עליו מפי ה'?

וביאר האור החיים שלמשה רבינו היה דין מלך וכמו שנאמר "ויהיה בישראל מלך" וכך נפסק מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול וכאן עולה השאלה אם אמנם משה נחשב כמלך כיצד עושה הוא מעשים אשר אף לעבד עברי אסור לעשותם לאדונם "וירחץ אותם במים ויתן עליו את הכתונת והרי אלו מעשים בזויים ופחותים ובוודאי שלמלך אסור לעשותם ואף אם ימחל על כבודו אין כבודו מחול וזהו שהקדים משה ואמר "זה הדבר אשר ציווה ה' לעשות" ובוודאי לא עשה זאת משה

פניני המגילה

פנינים נפלאים על ימי הפורים

שנכתבו ע"י הרב אברהם פוליאס

שאלו את הגר"א היכן המקור להכות את המן במגילה?
ותירץ שכתוב בפרשת כי תצא (כה ב) "והיה אם בן הכות הרשע" סופי תבות המן וכתוב הכות
הרשע ומכאן רמז שצריכים להכות. (ממורינו ראש הכולל הרה"ג ר' פנחס ברזל שליט"א)

מדוע מתחפשים בפורים

הנה שאול נצטווה בהפטרה "והמתה מאיש עד אישה מעולל עד יונק משור ועד שה מגמל ועד
חמור".

מה חטאו הבהמות שנגזרה עליהם מיתה, ואין לומר שהוא מדין "תמחה את זכר עמלק" שלא
יהא שם עמלק נזכר שבהמה זו של עמלק וכדומה דאם כן היה צריך להיות חיוב להשמיד גם את
שאר הרכוש כבתים וכדומה כי שם עמלק נזכר עליהם 'בית פלוני שייך לעמלקי פלוני'?

וביאר בספר דברי שלום (ח"א) שעל הפסוק "מלחמה לה' בעמלק מדר דר" כתב המכילתא מדורו
של משה לדורו של שמואל ומדורו של שמואל לדורו של משיח ובזה שמדברי המכילתא מבואר
שמלחמת עמלק מתחלקת לג' שלבים משה, שמואל, ומשיח.
לכן יהושע רק חתך ראשי הגיבורים שנאמר ויחלוש יהושע את עמלק וכו' ויחלוש מלשון להחליש,
ואצל שמואל הי' צריך להרג רק את האנשים, ומשיח צדקנו בס"ד ימחה גם את זכר עמלק שלא
יהא שמו נזכר, ואז יהא השם שלם והכסא שלם, ורק הדברים האלו מעלים את הקושיא הראשונה
ביתר שאת אם הצווי ה' היה להרוג את האנשים מדוע להרוג את הבהמות, וביאר רש"י בשם
חז"ל שהעמלקים היו מכשפים והתחפשו לבהמות ולכן היו צריכים להרגם מדין האנשים' שהיו
אותם ה'בהמות', ואם כן מצאנו מקור לכך שמתחפשים בפורים זכר לעמלקים שהתחפשו בכדי
לברוח. (ישר כך להרב גוטל שליט"א על הורט היפה)

מבטלין תורה למקרא מגילה

הקשה הרש"ש במגילה (ג.) מה הכונה שמבטלין תלמוד תורה למקרא מגילה הרי המגילה עצמה
גם כן תלמוד תורה?

וביאר בספר טעמא דקרא בשם החזו"א שבמגילה אין מקיימין מצות תלמוד תורה מכיון שמגילה
עצמה תלמוד תורה תמיד ואם כן כשתקנו חכמים חיוב לקרוא את המגילה פקע ממנו מצות
תלמוד תורה וחל עליו חיוב חדש של מקרא מגילה היום.

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה (א' א')
כחלק מתיאור ממלכתו האדירה של אחשורוש מציין הפסוק כי הוא מלך על מאה ועשרים ושבע
מדינות אולם הדגשת עובדה זו נראית לכאורה מיותרת, ויש להבין מדוע היא קשורה לנס פורים
ולשם מה מצאו לנכון מרדכי ואסתר לציין אותה במגילה?

ותירץ בספר מתוק האור שהקב"ה הבטיח לאברהם אבינו כי זרעו לא יכלה לעולם ולכן גם בשעה
שעם ישראל סובלים רדיפות וצרות במקום אחד דואג הקב"ה לכך שבקצה האחד של העולם
יתנהלו החיים כסדרם ובעוד ששואה עלולה להתחולל באזור אחד נהנים היהודים במקום אחר
משוין זכויות ומחיי שלהו.

שם:

למה בתחילת המגילה כתוב ויהי בימי אחשורוש ובעל הנסים כתוב בימי מרדכי ואסתר?
וביאר בספר טעמא דקרא שכאן התחיל לספר את הצרה שהיתה שם וזה היה בשביל שמלך

מדעתו כי הדבר אסור עליו ואינו תלוי כלל ברצונו ואולם כאשר הדבר הוא "אשר ציווה ה' " אז לא
רק שרשאי לעשות אלא אף מחוייב בו והפה שאסר על המלך למחול על כבודו הוא זה שהתיר
וציווהו לעשות כן.

ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנות יחגר אתם אבנט ויחבש להם מגבעות כאשר צוה
ה' את משה (פרק ח' פסוק י"ג)

מפני מה שינתה התורה בלשונה וכתבה "אבנט" מלשון יחיד ואילו "מגבעות" כתבה מלשון רבים?
וביאר המשך חכמה שכתב הרמב"ם "והאבנט רוחבו שלש אצבעות ואורכו ל"ב אמה" ובעוד
שבגדי הכהונה האחרים נעשו כל אחד ואחד לפי מידת לובשם והיתה מידתו של האבנט אחידה
ולפיכך כתבה התורה מגבעות מלשון רבים איש איש לפי מידתו ואך לעומת זאת אבנט מלשון
יחיד כי מידת כל האבנטים אחד היתה ו"מקיפו ומחזיקו כרך על גבי כרך".

ויגש את פר החטאת ויסמך אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת (פרק ח' פסוק י"ד)
למה לגבי פר החטאת נקטה התורה מלשון יחיד שנאמר "ויסמוך" ואילו לגבי איל המילואים נקטה
התורה מלשון רבים שנאמר "ויסמכו"?

וביאר רבי שלמה הכהן מוילנא מכיון שראש הפר הוא גדול ועל כן אפשר לסמוך עליו כמה אנשים
בבת אחת ונמצא שאהרן ובניו סמכו את ידיהם על ראש הפר בבת אחת והרי זו סמיכה אחת
ולפיכך נאמר "ויסמוך" ולעומת זאת ראש של האיל הוא קטן ואינו מחזיק אלא סמיכת אדם אחד
בלבד ועל כן מתחילה הוצרך אהרן לסמוך לבדו ואחריו בזה אחר זה סמכו גם בניו את ידיהם על
ראש האיל וזהו שנאמר "ויסמכו".

וישחט ויקח משה מדמו ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו
הימנית (פרק ח' פסוק כ"ג)

שלוש פעמים כתבה התורה בפרשתנו "וישחט משה" בחטאת, בעולה, ובשלמים.

למה רק לגבי שחיטת שלמים נקוד ה"וישחט" בטעם שלשלת?

וביאר בספר טעמא דקרא שטעם שלשלת מורה כידוע על הארכת הענין ואכן לגבי שלמים שלא
כמו בחטאת ובעולה יש צורך להאריך יותר מן הרגיל וכיון שזקוקים לדם רב כדי שיהא להזות
ממנו על תנוך האוזן הימנית ועל בהונות היד הימנית והרגל הימנית.

ועש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה (פרק ח' פסוק ל"ו)

למה לא נאמר כאשר צוה ה' את משה כאשר נאמר בכל מקום?

ותירץ הרמב"ן לפי שבניו לא עשו כאשר צוה ה' אבל עשו כל הדברים אשר צוה ה' ביד משה.
(מובא בספר דברך נצב בשמים)

העלון נתרם	להצלחת התורם ובני ביתו בכל מעשה ידיהם
ולרפו"ש הרב אליעזר בן מרים בתושח"י	הרב יצחק יעקב בן שנדל יפה בתושח"י
והרב אברהם בן שרל בתושח"י	והרב חיים בן שרה בתושח"י
והרב חיים שלום צבי יהודה בן פסיה בתושח"י	והחתן חיים איתי בן אהובה בתושח"י
הרב בנימין בן ר' שלמה זלמן אפרים מצגר זצוק"ל נלב"ע ח' אב תשע"ט	ורעייתו מרת לאה בת ר' שאול מצגר ע"ה נלב"ע כ"ד אדר א' תשע"ט (שנפטרו ללא זרע)
ואפרים בן רימה ע"ה נלב"ע י"ב טבת תש"פ	

ניתן לקבל את העלון במיל: 4157546@gmail.com

אפשר לבקש גם בפלאפון אבל רק בין הסדרים 0534157546

ניתן להוריד את העלון באתר דרשו, ביום חמישי. הדרכה: לדרשו ובוחרים הורדת עלונים לחפש
עלון בשם פנינים נפלאים, (לעלון קוראים פניני הפרשה – פנינים נפלאים).